

**בש"פ 683/15 - העוררים: מתתיהו הירשמן, יצחק ואלעס, אליעזר
לנדי, חיים הירשמן, שמואל הירשמן, שרה הירשמן ואח'... נגד
המשיבה: מדינת ישראל ואח'...**

בית המשפט העליון

בש"פ 683/15

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

העוררים: 1. מתתיהו הירשמן
2. יצחק ואלעס
3. אליעזר לנדי
4. חיים הירשמן
5. שמואל הירשמן
6. שרה הירשמן
7. ישראל הירשמן
8. מאירים צבי הירשמן
9. עמרם הירשמן
10. יעקב זיבאלד

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי ירושלים (כב' סגן
הנשיא י' צבן) בע"ח 48298-12-13 מיום 30.12.2014

תאריך הישיבה: י"ג בשבט התשע"ה (02.02.2015)

בשם העוררים 3-1: עו"ד אריאל עטרי

בשם העורר 4: עו"ד אלי פוקסברומר

עמוד 1

בשם העורר 7:	עו"ד יפתח לנדאו
בשם העורר 8:	עו"ד סלביק רודנקו
בשם העורר 9:	עו"ד גדעון נחום
בשם העורר 10:	עו"ד עמית בר
בשם המשיבה:	עו"ד רעות גורדון כץ; עו"ד דורין בן ציון

החלטה

*

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' סגן הנשיא י' צבן) שבה נדחו שתי בקשות של העוררים הנוגעות לאופן שבו מומשה זכותם לעיון ברשימת חומרי התביעה לפי סעיף 74(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החוק).

רקע והליכים קודמים

1. נגד העוררים ואחרים המשתייכים לפלג החרדי "קהילת המתמידים" - בהם הן אנשים פרטיים, הן עמותות ומוסדות שונים - הוגש כתב אישום (שתוקן לימים) המייחס להם עבירות של מרמה והלבנת הון בהיקף של למעלה מ-46 מיליון ש"ח מכספי משרד החינוך. כפי שתיארתי לאחורונה בהחלטה קשורה אחרת, מדובר בפרשה מורכבת שלטענת העוררים כוללת כ-75,000 מסמכים ושמשפר העדים בה לפי כתב האישום עומד על 276 (בש"פ 600/15 הירשמן נ' מדינת ישראל, פסקה 1 (1.2.2015)). בחודש דצמבר 2013 הגישו העוררים בקשות (זהות) שעניינן היקפה ואופן עריכתה של רשימת חומר החקירה בתיק שהועברה לעיונם. העוררים טענו כי הרשימה אינה מקוטלגת באופן המאפשר התמצאות בחומר הראיות נוכח היקפו הגדול של התיק; וכן כי אין היא כוללת את מלוא חומר החקירה המצוי בידי המשטרה, להבדיל מזה שהועבר לפרקליטות. ביום 8.6.2014 קיבל בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' סגן הנשיא י' צבן) את הבקשות וקבע כי המשיבה "תערוך רשימה נוספת של חומר החקירה בתיק בהתאם להנחיות הפסיקה במ"ת (ב"ש) 6623-04-11 מדינת ישראל נ' חג'אג' (5.1.2014)". בעניין חג'אג' קבע בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט א' אינפלד), בין היתר, כי:

"בתיקים בהיקפים גדולים, ניתן וראוי להכין רשימת חומרי חקירה בטבלה ממוחשבת ולו בתוכנה פשוטה ומצויה. טבלה כזו חייבת, מעבר למספר סידורי, אזכור של תיאור הכרחי, מועד היווצרות המסמך, יוצר המסמך, טיב המסמך [...], נשוא המסמך [...] ואף כותרת של התוכן [...] וכמובן אם תוכנו גלוי, חסוי או חסוי חלקית. כמו כן, על הטבלה גם לכלול את המיקום הפיזי של המסמך בחומר החקירה המקורי, ומספר העמודים [...] טבלה כזו שתאפשר חיפוש על פי שמות העדים ומועדי היווצרות לפחות [...] טבלה כזו תאפשר גם עדכון הרשימה, תיקון טעויות, השלמת החוסרים ובעיקר תהווה כלי יעיל, לוודא שכל החומר נמצא וקיים" (שם, פסקה 21).

עמוד 2

2. המשיבה עררה על החלטת בית המשפט המחוזי וביום 31.7.2014 דחה בית משפט זה (כב' השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין) את הערר (בש"פ 5027/14 מדינת ישראל נ' הירשמן (31.7.2014) (להלן: ההחלטה בערר המדינה)) תוך שקבע דברים אלה:

"סבורני כי בצדק קבע מותב בית המשפט המחוזי רב הניסיון, כי כאשר מדובר בפרשיות ענק מרובות ראיות, סטנדרט הפירוט הנדרש ממערכת התביעה הכללית גבוה יותר, ועליו לכלול את הפרטים הבאים: תיאור אובייקטיבי של כל מסמך, כותרתו בפועל, סוגו (חשבונית בנק, הודעה ועוד) והאם הוא חסוי או לא [...] כמו כן, כאשר עסקינן בפרשיה המכילה מספר נאשמים רב, ובודאי רב מאוד כבענייננו, סבורני כי על מערכת התביעה לפרט ככל הניתן אילו מן הראיות רלבנטיות למי מהנאשמים לשיטתה ולמיטב הבנתה" (שם, פסקאות יד-יז).

ובהמשך:

"על העוררת לערוך בתוך 30 ימים - ימי פגרה במניין - 'רשימה אחת, שלמה וממצה' של כל החומרים בתיק, לרבות התפוסים, ברמת הפירוט שצוינה בהחלטת בית המשפט המחוזי ובהחלטה זו, תוך ציון - גם אם לא בהכרח ממצה - למי מבין המשיבים משוייכות הראיות" (שם, פסקה יח).

3. בנתון להחלטה בערר המדינה הגישה המשיבה רשימה חדשה של חומר החקירה, והעוררים - שלהשקפתם אף הרשימה המחודשת אינה עומדת בהוראות בית המשפט - הגישו בקשות נוספות להורות למשיבה לערוך רשימת חומרי החקירה. ביום 26.10.2014 דחה בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' סגן הנשיא י' צבן) את הבקשות מבלי שקיים דיון בהן, תוך שציין כי "הגעתי לכלל מסקנה כי המשיבה ביצעה נאמנה את החלטות בית המשפט וניכרת השקעתה" (שם, פסקה 7). משבקשות העוררים לקיום דיון במעמד הצדדים נדחו, עררו הם לבית משפט זה וביום 4.12.2014 קיבל בית המשפט (כב' השופט א' חיות) את הערר תוך שהורה - בהסכמת הצדדים - כי הדיון יוחזר לבית המשפט המחוזי שיקיים דיון בבקשות במעמד הצדדים. זאת, אך מן הטעם כי לא קיים דיון כאמור ומבלי לנקוט עמדה לגופם של דברים (בש"פ 7973/14 הירשמן נ' מדינת ישראל (4.12.2014)). בהתאם, ביום 24.12.2014 קיים בית המשפט המחוזי דיון כאמור וביום 30.12.2014 נתן את החלטתו שבה דחה את הבקשות - היא ההחלטה נושא ערר זה. בית המשפט (כב' סגן הנשיא י' צבן) קבע כי הרשימה הנוכחית מפרטת כראוי כל מסמך ומסמך בהתאם להוראות הפסיקה; כי יש "להכשיר את 'שיטת העץ' בה ערוכה רשימת חומרי החקירה"; וכי קיומה של "רשימת האב" של קלסרים ותקליטורים, כמו גם תיאור תמצית התוכן של כל קלסר וקלסר, מהווה כלי חשוב ויעיל המאפשר התמצאות מספקת בחומרי החקירה. עוד נקבע כי המשיבה ערכה את הרשימה לפי מפתח "ברקוד" - שהוא המספר הסידורי של אינדקס הסריקה - דבר המאפשר צפייה נוחה ונגישה בכל מסמך ומסמך; וכי אף שישנו כפל במספרי הברקוד, אין לכך נפקות הואיל וניתן להגיע בקלות למסמך ספציפי באמצעות מספר הארגז ומספר הקלסר שבו הוא מופיע. אין הצדקה, כך נקבע, לשלוח את כלל המסמכים לסריקה מחודשת בשל כך ולהשית עלויות מיותרות על הקופה הציבורית. כמו כן, צוין כי הרשימה קושרת נאשם לכל מסמך הרלוונטי להגנתו; וכי באת כוח המשיבה הביעה נכונות לסייע בפניות קונקרטיות בנוגע לחומר החקירה, אך כי הדבר מצריך שיתוף פעולה מצד באי כוח העוררים. עוד נקבע אין לקבל את טענת העוררים שלפיה יש למספר כל עמוד בחומר באופן עצמאי - אלא יש לראות בכל ראייה כיחידה עצמאית הזוכה למספור - ואין להפריד מסמך מנספחיו. אשר לרשימת האזנות הסתר, נקבע כי לא נפל בה פגם הואיל ומפורטים בה כל הנתונים הנדרשים. לבסוף נקבע כי אשר לחומר החקירה החסוי - שהוצאה בעניינו תעודת חיסיון - ראוי שהדבר יתברר במסגרת עתירה לגילוי ראייה שהוגשה בנושא.

4. בערר שלפניי משיגים העוררים על קביעותיו של בית המשפט המחוזי. העוררים טוענים כי העובדה שהמשיבה הפריטה את מלאכת סריקת החומר הביאה לטעויות רבות, ואף מדובר בהפרטה אסורה של הדין הפלילי; כי החשש מהשתת עלויות מיותרות על המדינה, באמצעות סריקה חדשה, אינו מעניינם של העוררים; וכי כעדות לחלקיות הרשימה ניצבת העובדה שהמשיבה "גילתה" 25,000 מסמכים חדשים שהועברו להגנה לפני כשלושה חודשים בלבד. הרשימה הקיימת, כך נטען, אינה "רשימה אחת, כוללת וממצה" כמצוות הפסיקה ואין היא מאפשרת לעוררים לנהל את הגנתם כראוי, וזאת לא כל שכן בשים לב להיקף התיק. עוד נטען כי היות הרשימה "וירטואלית" תקשה על באי כוח העוררים, שיעדיפו עותק קשיח מהחומרים הרלוונטיים עבורם; וכי החלטת בית המשפט המחוזי נעשתה מבלי לעיין בתקליטור הראיות. בנוסף נטען כי כל "ברקוד" כולל מסמכים רבים, דבר שמקשה על מציאת מסמך ספציפי שנסרק "באותו ברקוד" עם מסמכים אחרים. אשר לרשימת האזנות הסתר, נטען כי רשימה זו אינה ממצה. לבסוף נטען כי שגה בית המשפט שעה שלא עיין בחומר החסוי קודם שדחה את הטענה לגביו.

5. בדיון שהתקיים לפניי סמכה באת כוח המשיבה את ידיה על החלטת בית המשפט המחוזי, מטעמיו, וטענה כי דין הערר להידחות. לשיטת המשיבה, יש בשינויים שהוכנסו ברשימה החדשה כדי למלא אחר הערות בית המשפט. בין השינויים שנערכו לאחר ההחלטה בערר המדינה ניתן למנות את פיצולן של הסריקות למסמכים ספציפיים; פירוט מספרי העמודים הרלוונטיים למסמך פלוני באינדקס הסריקות; ויצירת רשימה מרוכזת של כלל התקליטורים בתיק. עוד נטען כי ניתן לזהות כל מסמך באופן חד ערכי, בין היתר נוכח החלוקה למספר קלסר ולמספר ארגז החוצה את הרשימה לכל אורכה; וכי אין לקבל את טענת העוררים בגנות מספרי הברקוד החוזרים על עצמם, שכן אלה הושארו לטובת העוררים בבחינת למעלה מן הצורך, במטרה ליצור "שפה", ואין הם הכרחיים נוכח החלוקה האמורה לקלסרים ולארגזים. אשר לחומר החסוי, נטען כי רשימת החומר מצויה בתעודת החיסיון; וכי עתירה לגילויי ראייה שהגישו העוררים נדחתה על ידי בית המשפט המחוזי (כב' השופט הבכיר א' כהן), לאחר שעייין בחומר וקיים דיון במעמד צד אחד. אין לנצל את ההליך דן שעניינו סעיף 74 לחוק, כך נטען, לצורך השמעת טענות שמקומן בהליך אחר. בשולי הדברים הוער כי אף שמילאה אחר הוראותיה כנדרש, אין דעתה של המשיבה נוחה ממשמעותה העקרונית של ההחלטה בערר המדינה, והיא שומרת לעצמה את הזכות להשיג על כך בבוא העת.

דיון והכרעה

6. זה מקרוב עמדתי על תכליתו של סעיף 74 לחוק בפרשה אחרת, שנסבה גם היא על רשימת חומר חקירה, בצייני דברים אלה:

"הוראת סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי מעגנת את זכותו של נאשם לעיין בחומר המצוי בידי גורמי החקירה והתביעה הנוגע לאישום. ביסוד סעיף זה עומד העיקרון שלפיו לנאשם זכות לנהל את הגנתו כשהוא מכיר את מלוא חומר החקירה הנוגע לעניינו; ערך גילוי האמת; והשאיפה לצמצם את פערי הכוחות המובנים בין התביעה לבין ההגנה" (בש"פ 634/15 אדזשווילי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (4.2.2015) (להלן: עניין אדזשווילי); ראו גם בש"פ 7585 שטרומ נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (18.11.2014)).

המקרה שלפנינו עוסק בחלק של סעיף 74(א) לחוק שעניינו רשימת חומר החקירה. כידוע, הוראה זו נועדה עמוד 4

לאפשר לנאשם לקבל תמונת מצב כוללת של התיק המתנהל נגדו וכפועל יוצא לכלכל בצורה מושכלת את צעדיו בבואו לתכנן את מסלול ההגנה המיטבי עבורו (בש"פ 6820/09 גבאי נ' מדינת ישראל, פסקה ח (10.9.2009); בש"פ 2043/05 זאבי נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (15.9.2005) (להלן: עניין זאבי)). בפסיקתנו נקבע כי הנטל שמטיל סעיף 74(א) לחוק על רשויות התביעה הוא לערוך "רשימה אחת, שלמה וממצה של כל החומר שנאסף ונרשם" (בש"פ 7936/08 ברקו נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (18.11.2008) (להלן: עניין ברקו)); ראו גם בש"פ 5221/08 עלי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (1.9.2008) (להלן: עניין עלי)). על הרשימה לכלול אפוא את מלוא החומר המצוי הן בידי הרשות החוקרת, הן בידי רשות התביעה הקשור במישרין או בעקיפין לאישום המיוחס לאדם וליריעת המחלוקת והראיות - וזאת אף אם הרשות הרלוונטית אינה רואה בחומר משום "חומר חקירה". עם זאת, אין רשימה כזו צריכה לכלול חומר שאחת הרשויות "נתקלה בו באקראי" ואשר אין לו כל קשר לאישום נשוא העניין (עניין אזדשווילי, פסקה 10; עניין ברקו, פסקה 8; עניין זאבי פסקה 15; בש"פ 6507/09 קצב נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (13.9.2009)). עוד מוחרג מהרשימה "חומר סודי", דהיינו חומר החוסה תחת תעודת חיסיון שנערכה ונחתמה כדין. עם זאת, יש להבחין לעניין זה בין חשיפת תוכנו של החומר הסודי, שאין התביעה מחויבת בה (וראו סעיף 78 לחוק); לבין חשיפת דבר קיומו של חומר כזה, הנדרשת לשם יצירת "אינדיקציה, ולו חלקית, באשר לאותו החומר ועל מנת שיוכל [הנאשם] לנקוט באמצעים שהחוק מעמיד לרשותו לצורך גילוי" (עניין ברקו, פסקה 8; ראו גם עניין עלי, פסקאות 10-11).

7. בשים לב למסגרת נורמטיבית זו, ולאחר ששקלתי את טענות הצדדים ועיינתי בחומרים ובתקליטורים השונים שהונחו לפניי, באתי לכלל מסקנה שדין הערר להידחות. בענייננו, בקשות העוררים מכוח סעיף 74(א) לחוק להעברת "כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום" לעיונם עברו מספר "גלגולים" שיפוטיים ואין הן ניצבות כאן לבחינה ראשונה. במצב דברים זה, השאלה שלפתחנו צרה וממוקדת, והיא: כלום יש בגרסה המעודכנת של רשימת חומרי החקירה שהועברה לעיון העוררים כדי לעמוד בדרישות שהציבו הן בית משפט זה בהחלטתו בערר המדינה, הן בית המשפט המחוזי, שבית משפט זה לא ראה להתערב בקביעתו. כאמור, ביחס לגרסה העדכנית של רשימת חומר החקירה, סבר בית המשפט המחוזי כי יש לענות על שאלה זו בחיוב. לאחר שעיינתי ברשימה על חלקיה, סבורני כי בגרסתה הנוכחית כפי שהועברה לעוררים היא מאפשרת התמצאות נוחה ופשוטה למדי בחומר החקירה. הרשימה מורכבת ממספר נדבכים: תחילה, ישנה הרשימה הכוללת שבה מפורט כלל חומר החקירה בתיק. ביחס לכל מסמך מפורטים, בין היתר, תיאור תמציתי שלו; כותרתו בפועל; סוגו (למשל, מסמך עמותה/מסמך בנק/בקשת תמיכה); וכן מנויים הנאשמים שאליהם הוא רלוונטי (אך זאת מבלי שיש בכך בהכרח מיצוי מצד התביעה, כמפורט במכתב הנלווה מיום 17.8.2014 שהוגש לעוררים יחד עם החומר). יתר על כן, לצד כל מסמך מופיעים מספר הארגז ומספר הקלסר שאליהם הם שייכים - מספרים שהם רציפים ונמשכים מן המסמך הראשון ועד לאחרון. אכן, מספרי הברקוד אינם "חד פעמיים" כמספרי הארגזים והקלסרים, דהיינו ייתכנו שני מסמכים (או יותר - עד ארבעה, ככמות קבוצות הסריקה) בעלי מספר ברקוד זהה. במבט צופה פני עתיד על התביעה לשקול שימוש במספרי ברקוד עוקבים וחד פעמיים. אלא שבהינתן הפירוט הרב על אודות כל מסמך - ובעיקר כותרתו, תאריכו ומספרי הארגז והקלסר שאליהם הוא שייך - דומה כי אין בכך כדי להקשות על ההתמצאות בחומר החקירה. לכך יש להוסיף כי העוררת צירפה "רשימת אב" שכותרתה "רשימה כוללת של קלסרים ותקליטורים" המרכזת, כפי שמעיד שמה, את כלל הארגזים, הקלסרים והתקליטורים בתיק (לרבות תיאור תוכן הקלסרים), וכן סוגי מסמכים שונים, כגון "חומר מחשב", "חומרים שהתקבלו מבנקים ונותני שירות מטבע" ועוד. דומה כי גם במסמך זה יש כדי לתרום, ברמת המאקרו, להתמצאות בחומר החקירה.

8. אף בטרוניית העוררים ביחס לסריקה של כמה מסמכים "באותו ברקוד", דהיינו קיומו של מסמך אחד הכולל קבוצה של מסמכים שונים כשהם מאוגדים, לא מצאתי עילה להתערבות בהחלטת בית המשפט המחוזי. הגם שמספר ברקוד אחד חולש לעתים על כמה מסמכים שונים, רשימת חומר החקירה מפרטת את טווח העמודים הרלוונטי למסמך המבוקש בתוך הסריקה המאוגדת, כך שניתן להתמצא בלא קושי גם במסמך בן כמה מאות עמודים ולהצביע ביעילות

על החלק המבוקש. בנוסף, לצד הרשימה, ישנן מספר טבלאות בתוכנת "אקסל" המחולקות לפי מספרי ארגזים ושיש בהן קישוריות חכמות ("הקש לצפייה") ליד כל מסמך. כך, למשל, סניגור המזהה מסמך שהוא חפץ לעיין בו ברשימת החומר (שאף בה עצמה ניתן להתמצא בקלות - חרף 317 העמודים שעליהם היא מתפרסת - באמצעות פונקציות חיפוש פשוטות) יכול לגשת לטבלה הרלוונטית בהתאם למספר הארגז הנקוב; לגלול את הטבלה למספר הקלסר והברקוד הרלוונטי; ללחוץ על הקישורית החכמה שבאמצעותה יפתח קובץ הסריקה; ולגלול את הקובץ עד למספר העמוד שבו מתחיל המסמך המבוקש - הנקוב אף הוא ברשימת חומר החקירה. ודוק: שני הנדבכים האמורים - רשימת חומר החקירה מזה, וטבלאות האקסל הכוללות קישוריות חכמות מזה - מאפשרות התמצאות יעילה ונגישות של חומר החקירה. משאלה הם פני הדברים, ברי כי בגרסתה הנוכחית של רשימת חומר החקירה יש כדי למלא אחר הוראות בית משפט זה בהחלטה בערר המדינה, ובדין קבע כן בית המשפט המחוזי. בצד האמור, המשיבה הסכימה לטענת העוררים כי מסמכים שהוגדרו "כפופים", הרלוונטיים לנאשמים, אינם תמיד קלים לאיתור. לפיכך, הודיעה המשיבה בדיון לפניי כי היא שוקדת בימים אלה על ריכוז המסמכים האמורים ועל ביצוע סריקה מסודרת שלהם, ולכשתסתיים מלאכה זו יוזמנו באי כוח העוררים לקבל את התוצר.

9. אף את טענות העוררים בדבר האזנות הסתר לא ראיתי לקבל. לדבריהם, כאמור, פירוט האזנות הסתר ברשימת חומר החקירה אינו ממצה. אלא שלטענת המשיבה פלט ההפקות שהועבר לעיון העוררים (כנספח ד' לתגובת המשיבה בבית המשפט המחוזי) מעודכן וכולל את כל ההאזנות; והתקליטור שהוגש לעיוני מאפשר התמצאות קלה בהן, לפי מספר האזנת סתר, תאריך ומספר שיחה המופיעים כולם בפלט האמור. לא ראיתי אפוא עילה להתערב בקביעת בית המשפט המחוזי שלפיה רשימת ההאזנות תואמת אף היא את הוראות הדין והפסיקה (והשוו לקיומן של מספר "רשימות-משנה" בתיקים בעלי היקף חומר נרחב, בש"פ 8592/10 השאש נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (21.12.2010)). נוסף על האמור, לא מצאתי טעם לפקפק - במסגרת הדיונית הנוכחית ומבלי לקבוע בדבר מסמרות לשלבים אחרים - בהצהרת באת כוח המשיבה שלפיה פלט ההפקות הוא מקיף וממצה, שהרי "נקודת המוצא בבדיקת זכות העיון של נאשם בחומר חקירה הינה כי המשטרה והתביעה עושות מלאכתן ביושר ואמונה. כך הוא הדבר גם בהתייחס לרשימת החומר שעל התביעה להציג לנאשם על פי החוק" (עניין עלי, פסקה 13; על חזקת התקינות וההגינות הנתונה לתביעה במסגרת הליך לפי סעיף 74 בעניין היקף האזנות סתר ראו גם עניין אזדשווילי, פסקה 11).

10. כפי שעולה מהמסגרת הנורמטיבית שעליה עמדתי, אין חובה - במסגרת הליך מכוח סעיף 74 לחוק שבו אנו נמצאים - לחשוף את תוכנו של חומר החוסה תחת תעודת חיסיון, כי אם אינדיקציה חלקית לגביו בלבד, ככל שהדבר מתאפשר תוך איזון עם האינטרסים העומדים בבסיס תעודת החיסיון (וראו עניין ברקו, פסקה 8). בנקודה זו יש לאזן אפוא "בין האינטרס לאפשר לנאשם להתגונן מפני האישומים המיוחסים לו, לבין שיקולי ביטחון והצורך שעמד בבסיס הוצאתה של תעודת החיסיון" (עניין עלי, פסקה 10). במקרה דנן פירטה המשיבה את רשימת החומר החסוי בתעודת החיסיון עצמה (שצורפה כנספח ה' לתגובתה בבית המשפט המחוזי). הכלל הנוהג במקרים מעין אלה הוא כי על התביעה ליתן "פירוט ברמה זו או אחרת של חומר החקירה החסוי ולו ברמת הפשטה גבוהה" (בש"פ 120/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (24.2.2010)). בענייננו מונה תעודת החיסיון - אף אם לא בפירוט רב - את "כותרות" רוב המסמכים החסויים (לבד משני מסמכים - זה המסומן א' וזה המסומן ע.א.1). המשיבה הצהירה כי תעודת החיסיון כוללת את הפירוט המקסימלי האפשרי בנסיבות העניין, ולא ראיתי כי פירוט זה חורג מאמת המידה שעליה עמדתי. בשולי הדברים יוזכר כי כפי שפירטה באת כוח המשיבה בדיון לפניי, בית המשפט המחוזי (כב' השופט הבכיר א' כהן) דחה ביום 28.1.2015 את עתירת העוררים לגילוי ראייה חסויה, ולמותר לציין שאין אני נדרש בהליך שלפניי להחלטה אחרונה זו.

11. נוכח כל האמור לעיל, סבורני כי רשימת חומר החקירה המעודכנת שמסרה המשיבה לעוררים - שעל עיקרי המבנה שבו היא ערוכה עמדתי לעיל - עומדת הן באופן קונקרטי בדרישות בית משפט זה בהחלטה בערר המדינה; הן בקווי המתאר שהתוותה ההלכה הפסוקה לאורך השנים. דומני כי דווקא בתיקים מעין אלה, שבהם היקף החומר הוא רב ומשמעותי, ישנם יתרונות בשיטה הממוחשבת שבה ערכה המשיבה את רשימת החומר, המאפשרת שימוש בפונקציות חיפוש פשוטות המקלות על ההתמצאות במסמכים לאלפים. חלף חיפוש ידני ממושך, יכול הסניגור באופן זה לעשות שימוש בחיפוש "חכם" ולדלות מתוך מסמך בן כמה מאות עמודים את השורה האחת שיש בה כדי לתרום להגנת הנאשם ולחזק את גרסתו. לא ראיתי אפוא לקבל את טענות העוררים בגנות שיטה זו, בשים לב להיקף החומר בתיק ולריבוי הנאשמים בו. כפי שציין השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין בהחלטה בערר המדינה, "אין למתוח את החובה לפי סעיף 74 עד לאבסורד" והתביעה "איננה כל עיקר 'קבלן שלמות' לדיון מושלם בזיהוי החומר הרלבנטי לכל נאשם" (שם, פסקאות י, יז בהתאמה). לכך יש להוסיף כי, כפי שציינה באת כוח המשיבה בדיון לפני, לעוררים פתוחה הדלת לפנות למשיבה בבקשות סיוע ביחס להתמצאות בחומרים ולאיתורם. דומה כי בתיקים רחבי יריעה כבענייננו ישנה חשיבות מיוחדת לדיאלוג מסוג זה. ואכן, כפי שראינו הסכימה המשיבה לפירוט ולארגון חומר נוסף לאחר שמצאה ממש בחלק מטרוניות הסניגורים, ואלה יוזמנו לקבלו עם השלמת מלאכת הסידור והסריקה. סיכומו של דבר, להשקפתי, המשיבה מילאה אחר ההוראות שניתנו לה בהליכים הקודמים שעסקו ברשימת חומר החקירה ולא קמה עילה להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי.

אשר על כן, הערר נדחה.

ניתנה היום, ט"ז בשבט התשע"ה (5.2.2015).

שׁוֹפֵט